

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

Кафедра нормальної та патологічної фізіології тварин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА КОМУНІКАЦІЇ”

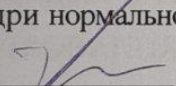
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	21 “ВЕТЕРИНАРІЯ”
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	211“ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА”
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ)
КВАЛІФІКАЦІЯ	МАГІСТР З ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Робоча програма навчальної дисципліни “Професійна етика та комунікації” для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 211 “Ветеринарна медицина”, магістерський рівень вищої освіти / Укладачі: В.І. Козій, А.А. Ємельяненко. – Біла Церква: БНАУ, 2024. – 17 с.

Розробники: Козій В.І. – доктор вет. наук, професор

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри нормальної та патологічної фізіології тварин,

(Протокол № 6 від 26 червня 2024 року)

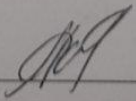
Завідувач кафедри нормальної та патологічної фізіології тварин, доктор вет. наук, професор Козій В.І.

“ 26 ” червня 2024 року

Гарант освітнього рівня “Магістр” за спеціальністю 211 “Ветеринарна медицина”, термін навчання 6 років, доктор вет. наук, професор, академік НААН

“ 14 ” серпня 2024 р. Рубленко М.В.

Схвалено методичною комісією факультету ветеринарної медицини (Протокол № 1 від 14 серпня 2024 року)

Голова методичної комісії, д-р вет. наук Власенко С.А.

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА КОМУНІКАЦІЇ»	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	10
6.3. Самостійна робота	10
6.4. Орієнтовна тематика рефератів	11
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	12
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	12
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	13
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	16
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА КОМУНІКАЦІЇ»

Згідно з навчальним планом на 2024–2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Професійна етика та комунікації» для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 32 годин (лекції – 16, практичні заняття – 16), самостійна робота студентів – 58 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 21 «Ветеринарна медицина»	Вибіркова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат		2-й	4-й
Загальна кількість академічних годин – 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3		8-й	
		Лекції	
	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	16 год	
		Практичні	
		–	16 год.
		Самостійна робота	
		58 год	
		Підсумковий контроль: залік	

Структура дисципліни за видами занять

А лекції	В семінари	С самостійна	Д лабораторні	Е неклінічні з тваринами, макетами	Ф клінічні з тваринами	Г інше	Н разом
16	4	58	12				90

А: лекції; В: семінари; С: контрольоване самонавчання; Д: лабораторна та описова робота, Е: неклінічна робота на тваринах; Ф: клінічна робота на тваринах; Г: інші; Н: разом

Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика та комунікації» є набуття студентом знань, умінь і навичок щодо підтримання професійних взаємин і спілкування лікаря ветеринарної медицини з колегами, клієнтами, іншими фахівцями та громадянами; методів використання і відношення до тварин з урахуванням сучасних уявлень про інтереси, добробут та гуманне ставлення до тварин; виконання професійних обов'язків лікаря ветеринарної медицини щодо захисту життя і здоров'я тварин і людей та забезпечення дотримання правил біобезпеки під час роботи з тваринами та продуктами тваринного походження.

Набуття компетентностей з дисципліни студентами

№ СК за СВО	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
19.	Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення	Володіти знаннями про ризики, що піддають загрози стійкість і саме існування екосистем та їх компонентів, знати екологічно-залежні хвороби, екологічні фактори та їх впливи, прояви, зміни, наслідки	Спроможність аналізувати світоглядно-методологічні проблеми сучасної ветеринарної медицини. Здатність оцінювати, аналізувати та передбачати можливі наслідки впливу негативної дії екологічних факторів, епізоотичної ситуації та інших негативних чинників на здоров'я і добробут тварин	Здатність знаходити спільну мову з фахівцями, працівниками галузі та населенням за різних умов і обставин	Здатність самостійно проводити просвітницьку діяльність серед фахівців відповідної сфери та населення, знаходити і приймати рішення в разі виникнення порушень життєдіяльності тварин чи змін екологічної ситуації
Загальні компетентності					
3.	Знання та розуміння предметної галузі та професії	Знання та розуміння предметної галузі та професії	Знання та розуміння предметної галузі та професії	Знання та розуміння предметної галузі та професії	Знання та розуміння предметної галузі та професії

9.	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Здатність приймати обґрунтовані рішення
10.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності)	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності)	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності)	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності)	Здатність спілкуватися з представниками і інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності)

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Професійна етика та комунікації» базується на знаннях основ загальної етики та філософії, а також потребує ознайомлення з клінічними ветеринарними дисциплінами (клінічна діагностика, фармакологія, паразитологія, хірургія, акушерство, терапія). Під час вивчення дисципліни бажаним є досвід роботи студента в ветеринарній клініці або тваринницькому господарстві, зоопарку тощо коли студент мав змогу працювати з хворими тваринами, спілкуватися з їх власниками, брати участь у розробці чи впроваджувати лікувально-профілактичні заходи тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Ветеринарна медицина» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
PH 07	Знання посадових обов'язків та шляхів виконання поставлених завдань
PH 08	Знання проблем довкілля та шляхів його збереження
PH 09	Демонструвати розуміння особливостей діяльності лікаря ветеринарної медицини та функціонування галузевих виробничих структур в сучасних умовах господарювання
PH 14	Мати професійно-профільні знання та розуміння основних положень міжнародного та європейського законодавства з благополуччя тварин; володіти методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин

	та контролю за проведення заходів з лікування хворих тварин та профілактики хвороб тварин різної етіології.
PH 47	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
PH 55	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань, розвиток професійних знань та умінь
PH 62	Нести відповідальність за дотримання морально-етичних норм, правил і принципів використання біологічних агентів; етичних проблем сучасної біотехнології; біоетичних аспектів виробництва лікарських препаратів, кормових добавок тощо.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА КОМУНІКАЦІЇ”

Змістовий модуль 1. Етичні і комунікативні особливості професії лікаря ветеринарної медицини

Тема 1.1. Критерії морального оцінювання. Особливості професії лікаря ветеринарної медицини

Тема 1.2. Колегіальність у роботі лікаря ветеринарної медицини

Тема 1.3. Лікар ветеринарної медицини – лідер колективу. Робота в команді.

Змістовий модуль 2. Комунікація у ветеринарній медицині

Тема 2.1. Взаємини лікаря ветеринарної медицини із власником тварини (клієнтом)

Тема 2.2. Етика ветеринарного менеджменту

Тема 2.3. Сучасні засоби комунікації у ветеринарній медицині

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль		Змістовий модуль		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
№	назва	№	назва	лекції	лабораторні заняття	самостійна робота	разом
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Етичні і комунікативні особливості професії лікаря ветеринарної медицини	1.1.	Критерії морального оцінювання. Особливості професії лікаря ветеринарної медицини	2	2	5	9
		1.2.	Колегіальність у роботі лікаря ветеринарної медицини	2	2	5	9
		1.3.	Лікар ветеринарної медицини – лідер колективу. Робота в команді.	4	4	10	18
Всього за модуль 1				8	8	20	36
2.	Комунікація у ветеринарній медицині	2.1.	Взаємини лікаря ветеринарної медицини із власником тварини (клієнтом)	4	4	10	18
		2.2.	Етика ветеринарного менеджменту	2	2	5	9
		2.3.	Сучасні засоби комунікації у ветеринарній медицині	2	2	8	12
Всього за модуль 2				8	8	23	39
Написання реферату						15	15
Разом годин із навчальної дисципліни				16	16	58	90

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1 Етичні і комунікативні особливості професії лікаря ветеринарної медицини	
1.1. Критерії морального оцінювання. Особливості професії лікаря ветеринарної медицини Виникнення і становлення етики як науки. Генерування нормативною етикою загальних принципів підтримки напряму морального мислення. Значення знання етичних теорій для розуміння поглядів інших людей, обґрунтування своєї власної точки зору й забезпечення більш ефективного спілкування та правильного вирішення професійних завдань. Особливості професії лікаря ветеринарної медицини. Soft skills – Hard skills.	2
1.2. Колегіальність у роботі лікаря ветеринарної медицини Проблеми оцінювання дій та критики колег: – аморальність і злочинність у критичному оцінюванні дій та поведінки колег без достовірних фактів; – необхідність критичного ставлення до негативного оцінювання власником тварини дій інших колег; – оцінювання дій колег із позиції фахівця цієї ж компетенції; – пошук у діях та вчинках колег не помилок, а причин цих дій та вчинків. Значення конкуренції та реклами у роботі лікаря ветеринарної медицини. Допустимі та необхідні обмеження конкуренції та реклами у ветеринарній медицині.	2
1.3. Лікар ветеринарної медицини – лідер, керівник, менеджер Організація роботи в команді. Стиль роботи керівника. Довіра. Сподівання. Заохочення ризику. Разом кожен досягає більшого.	4
Разом за змістовий модуль 1	8
Змістовий модуль 2. Комунікація у ветеринарній медицині	
2.1. Взаємини лікаря ветеринарної медицини із власником тварини (клієнтом) - вилікувати тварину – не завжди означає задовольнити власника (вартість, час, ставлення); – не вилікувати тварину – не завжди означає не задовольнити власника (інформація, ставлення, співчуття);	4

<ul style="list-style-type: none"> - задоволений клієнт завжди повертається до «свого» лікаря ветеринарної медицини, охоче оплачує послуги, більш схильний вибачати, виконує всі настанови лікаря щодо утримання, годівлі та лікування тварини; - клієнтові важко оцінити фахові знання лікаря ветеринарної медицини, але він обов'язково оцінить його ставлення до тварини; - клієнт може вибрати лікаря, лікар ветеринарної медицини може вибрати клієнта; - коли лікар ветеринарної медицини може відмовитися від надання допомоги тварині. 	
<p>2.2. Етика ветеринарного менеджменту Особливості комерційної діяльності лікаря ветеринарної медицини. Мотивації і пріоритети лікаря та власника тварини. Особливості ціноутворення у ветеринарній клініці.</p>	2
<p>2.3. Сучасні засоби комунікації у ветеринарній медицині Соціальні мережі. Професійні спілки та організації. МЕБ. Бібліографія, доступ до сучасної ветеринарної літератури. Професійні конференції, семінари, воркшопи тощо.</p>	2
Разом за змістовий модуль 2	8
Всього	16

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Вид заняття (В, D, E, E)	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Етичні і комунікативні особливості професії лікаря ветеринарної медицини			
1	Вступ. Етичні теорії моральної оцінки. Золоте правило. Ситуаційні завдання. Soft skills – hard skills.	D	2
2	Мораль і закон. Регламентація роботи лікаря ветеринарної медицини моральним, адміністративним та кримінальним правом. Ситуаційні завдання. Захист рефератів.	D	2

3	Особливості ветеринарного обслуговування власників дрібних та продуктивних тварин	D	2
4	Семинар. Рольові ігри згідно ситуаційних завдань.	B	2
Разом за змістовий модуль 1			8
Змістовий модуль 2. Комунікація у ветеринарній медицині			
4	Мотивації власника залежно від напрямку використання тварин.	D	2
5	Ветеринарна медицина і бізнес. Поєднання професійних і бізнесових інтересів. Ситуаційні завдання. Захист рефератів.	D	2
6	Використання мережі Інтернет у ветеринарній практиці (професійні спілки, конференції, соціальні мережі, сучасна ветеринарна література тощо).	D	2
4	Семинар. Рольові ігри згідно ситуаційних завдань.	B	2
Разом за змістовий модуль 2			8
Всього			16

6.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1.1	Особливості ветеринарного обслуговування залежно від напрямку використання тварин: сільське господарство, домашні тварини, спорт, наукові дослідження тощо.	5
1.2	Конфлікти, їх причини і шляхи вирішення конфліктних ситуацій	3
1.3	Спадкоємність у роботі лікаря ветеринарної медицини.	2
1.4	Етичні вимоги до керівника служби ветеринарної медицини. Стиль роботи керівника. Авторитет керівника	6
1.5	Деонтологічні вимоги до діагностики та профілактики хвороб тварин, співпраця лікаря та власника тварини	2

1.6	Професійна помилка, недбалість, нещасний випадок, злочин. Класифікація лікарських помилок. Запобігання лікарським помилкам	2
Всього за модуль 1		20
Модуль 2		
2.1	Алгоритм роботи власником тварини. Яка інформація має бути надана власнику тварини ветеринарним лікарем?	8
2.2	Запозичення і плагіат. Доказова ветеринарна медицина.	8
2.3	Використання лікарських засобів за межами інструкції – extra-label use.	7
Всього за модуль 2		23
Разом		43

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

6.4. Написання реферату

Складовою частиною самостійної роботи є написання реферату на одну із обраних тем – 15 годин. Об'єм реферату 10-20 стр. Слід уникати запозичень і плагіату. Кількість використаних джерел від 1 до 30. Тема реферату повинна відповідати тематиці дисципліни. Студент обирає тему виходячи з орієнтовної тематики рефератів або пропонує свою тему і узгоджує її з викладачем.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Особливості етики фахівців ветеринарної медицини.
2. Взаємовідносини фахівців у районній (обласній) лікарні ветеринарної медицини.
3. Психологічний клімат у колективі і шляхи його оптимізації.
4. Конфлікти у колективі і шляхи їх вирішення.
5. Критика і ставлення до неї лікаря ветеринарної медицини.
6. Взаємовідносини лікаря ветеринарної медицини з іншими фахівцями.
7. Ставлення лікаря ветеринарної медицини до інших працівників тваринництва.
8. Любов до професії.
9. Професійний авторитет лікаря ветеринарної медицини і шляхи його підтримання.
10. Особливості роботи лікаря ветеринарної медицини в державних структурах ветеринарної медицини.
11. Етичні вимоги до приватного лікаря ветеринарної медицини.
12. Особливості ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин.
13. Особливості ветеринарного обслуговування продуктивних тварин.

14. Етичні критерії оплати праці лікаря ветеринарної медицини.
15. Взаємовідносини лікаря ветеринарної медицини з власником тварини.
16. Робоче місце лікаря ветеринарної медицини, його роль у виконанні професійних обов'язків.
17. Організація роботи лікаря ветеринарної медицини на сучасних сільськогосподарських підприємствах.
18. Деонтологія профілактичної та лікувальної роботи лікаря ветеринарної медицини.
19. Спецодяг та його використання лікарем ветеринарної медицини.
20. Взаємовідносини лікаря ветеринарної медицини з власником продукції тваринного та рослинного походження на ринку.
21. Лікар ветеринарної медицини і охорона навколишнього середовища.
22. Жінка у ветеринарній медицині.
23. Особисте життя, сім'я та професія лікаря ветеринарної медицини.
24. Злочин, недбалість та помилка лікаря ветеринарної медицини: причини, наслідки, шляхи попередження.
25. Ятрогенія у ветеринарній медицині.
26. Колегіальність у роботі лікаря ветеринарної медицини.
27. Роль клятви і кодексу професійної етики у професійній діяльності лікаря ветеринарної медицини.
28. Бізнес і ветеринарна медицина.
29. Біоетика і ветеринарна медицина.
30. Біобезпека і ветеринарна медицина.
31. Ветеринарна медицина і проблема гуманного відношення до тварин у різних напрямках використання.
32. Добробут і здоров'я тварин.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення актуальних та проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів з заслуховуванням та обговоренням рефератів студентів, семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних завдань – індивідуальних та в групах; конференцій; рольових ігор.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Професійна етика з основами біобезпеки та біоетики» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові

відповіді з предмету, доповнення, висловлення своєї точки зору чи участь у дискусії.

Модульний контроль проводиться у формі проведення модульного (останнього) практичного заняття. При цьому середня поточна оцінка за модульний період доповнюється оцінкою останнього модульного заняття.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання реферату) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття «добре» виставляється за присутність і уважність студента. Неувага і порушення поведінки – зменшують, запитання і участь у дискусії – підвищують оцінку

Оцінку на практичному занятті студент отримує за зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю основним засобом оцінювання результатів навчання з дисципліни є середньостатистичне значення оцінок отриманих студентом за відповідний період навчання.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{БПК} = \frac{\text{САЗ} \times \text{max ПК}}{5},$$

де БПК – бали з поточного контролю; САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); max ПК – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
2. Ситуаційні завдання
3. Доступ до інтернету
4. Макети тварин для рольових ігор

Технічні засоби:

1. Компютери
2. Смартфони
3. Відеопроєктор

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Панько І. С. Професійна етика лікаря ветеринарної медицини / І. С. Панько. – Біла Церква, 2006. – 272 с.
2. Коробко І. І. Міжнародно-правові стандарти благополуччя тварин : монографія / І. І. Коробко. – Київ : Вид-во К.І.С., 2017. – 256 с.
3. Зубченко Н. І. Міжнародно-правове співробітництво держав у сфері забезпечення добробуту тварин та їх захисту від жорстокого поводження : монографія / Н. І. Зубченко. – Одеса : Вид-во Фенікс, 2016. – 284 с.
4. Козій В. І. Добробут тварин (історичні, наукові та нормативні аспекти) : навч. посіб. / В. І. Козій.– Біла Церква, 2012. – 320 с.
5. Загальна ветеринарна профілактика : навч. посіб. / [Демчук М. В. та ін.] – Львів : СПОЛОМ, 2012. – 360 с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://www.nspca.co.za/news/vet-ethics-and-animal-suffering>
2. <http://plato.stanford.edu/entries/moral-animal/>
3. http://en.wikipedia.org/wiki/Veterinary_ethics
4. <http://www.pinterest.com/almondine/vet-ethics-resources/>
5. <https://www.avma.org/KB/Policies/Pages/Principles-of-Veterinary-Medical-Ethics-of-the-AVMA.aspx>
6. <http://www.unep.org> – Програма ООН з навколишнього середовища.
7. <http://www.eco-forum.org> – Сайт Європейського екофоруму;